

Hold

december, február

Észlelő	R	L	HK	F	Műszer
Babcsán Gábor (Budapest)	1	1	-	-	8 L
Berente Béla (Kocsér)	-	-	-	3	25,4 Cass.
Dán András (Budapest)	-	-	-	11	15 T
Farkas László (Budapest)	-	-	-	2	10 L
Fülöp József (Bóly)	3	3	-	-	10 T
Gyenzise Péter (Komló)	4	-	-	-	10 T
Győri János (Héhalom)	1	1	-	-	20 T
Iskum József (Budapest)	-	8	-	4	10 T
Iványi Tamás (Ivád)	3	6	4	-	15 T
Jurek Zoltán (Debrecen)	1	1	-	-	4 L
Kocsis Antal (Balatonkenese)	2	5	4	31	8 L
Mogyorósi Imre (Budakeszi)	2	1	-	5	11 L
Szántó Szabolcs (Hidas)	3	2	-	-	15,5 T
Tóth Krisztián (Dunakeszi)	2	2	-	-	15 T
Vicián Zoltán (Héhalom)	3	3	6	-	25 T, 8 T

Összesen: 15 észlelő 128 megfigyelést küldött.

Rövidítések: R=részletraajz, L=szöveges leírás, HK=holdkráter keresztmet-szet, HF=holdfázis, F=fotografikus észlelés, T=tükrös távcső, L=lencsés távcső, S=légköri nyugodtság, T=légköri átlátszóság. A észlelő neve után álló "x" új megfigyelőre utal.

Kivételesen összevont rovattal jelentkezünk, melynek oka az, hogy a posta útvesztőjében elveszett a decemberi rovat. Szokásos válogatásunk mellett egy új kezdeményezéssel is jelentkezünk. A beküldött fotókat — nagy számuk miatt — nem tudjuk maradéktalanul közölni, s a nyomdai munkák során is veszítenek minőségükből, ezért megpróbálunk rajzokat készíteni a fotókról, amelyek már kontrasztosak, ezért jól sokszorosíthatók. Kezdetnek Berente Béla és Iskum József egy-egy felvételének részletéről készült rajzokat mutatunk be, a másolatokat Fülöp József készítette.

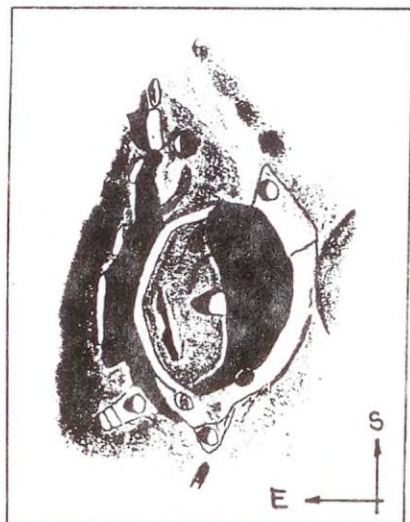
Végül közöljük Iskum József felbontási kísérleteit, melyek során egy-egy alkalommal feljegyzi, hogy melyek voltak a legapróbb észrevehető részletek. Az azonosításhoz az MMV térképet használja. Másoknak is ajánljuk az ilyen formájú feljegyzéseket a szokásos észleléseken kívül.

Szöveges leírások

TARUNTIUS KRÁTER

1988.12.27. 00:30 UT, HF= $17^{\circ}18'54''$, 80/840 refr., S= 4, T= 4

190x: Szép, feltűnő kráter a M. Tranquillitatis és a M. Foecunditatis találkozásánál, a M. Crisiumtól elválasztó felföld peremén. Alakja kissé legömbölyített hatszög. Belsejét félig már árnyék borítja, mert közel a

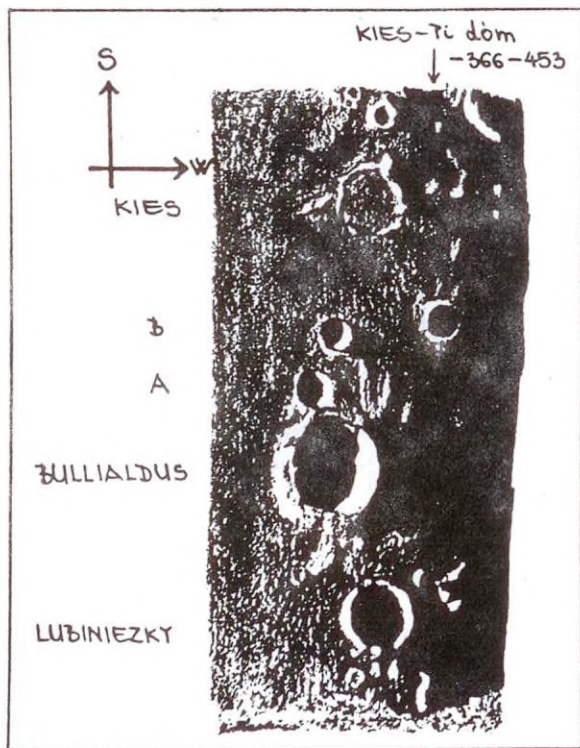

Mee és Hanzel
kráterek
1988.11.18.
17:30 UT
155/1500 refl.
150x
Szántó Sz.

Taruntius
kráter
1988.12.27.
00:30 UT
80/840 refr.
190x
Babcsán G.

Kies és Pi-dóm. 1989.01.16. 20:15 UT
155/1035 refl.+Barlow háromszorozó
Iskum József fotója alapján rajzolta
Fülöp József

Fracastorius kráter
1989.02.10. 18:20 UT
200/1500 refl., 180x
Györi J.

terminátor. A kráter feltűnő központi csúcsa erős fényben ragyog, hasonlóan a K-i kráterfal is vakítóan fényes. A krátersánc meglehetősen épek és rendkívül meredeknek hat. A kráter aljzata nem tökéletesen sík, legfeltűnőbb egyenetlensége egy árokszerű képződmény. A Taruntius egy keskeny felföld peremén helyezkedik el, a K felé emelkedő térszint jól kirajzolják a sötétedő árnyékok tónusai. Különösen érdekes a kráterfalat K-en szinte érintő hosszú árokrendszer, amely sötét árnyékkal van borítva; sejteni, hogy igen mély. (Babcsán Gábor)

FRACASTORIUS KRÁTER

1989.02.10. 18:20 UT, HF= $04^{\text{d}}10^{\text{h}}43^{\text{m}}$, 200/1500 refl., S= 7, T= 3
180x: Feltűnő, nagyméretű, erősen lepusztult kráter éppen a terminátoron. Belsejének 2/3 része árnyékkal fedett, a közepén is sötét árnyalatú, de már súrolva éri a fény, itt egy kis kiemelkedés és egy apró kráter látszik. Ny-i falrészén ül a D jelű kráter, amely teljesen árnyékkal borított. Az É-i kráterfal szinte teljesen hiányzik, csupán egy kis faldarab látszik az ív mentén, és egy kis kráterszerű folt. Ettől É felé látszik a feltűnő Rosse kráter, amely szintén teljesen sötét. (Györi János)

SANTBECH-A KRÁTER

1989.02.10. 17:13 UT, HF $04^{\text{d}}09^{\text{h}}36^{\text{m}}$, 100/900 refl., S= 7, T= 5
110x: A M. Nectaristól DK-re található ez a kis kráter. Alakja nagyjából kerek, fala méretéhez képest magas. Belsejének 75%-a árnyékolt. Környezete igen érdekes. Közvetlen közelében két dóm és egy nagyobb domb található, több apró kráterrel együtt. Az ÉK-re lévő két dóm teljesen szabályos. Alakjuk félgömb, lejtőik lankásak, mindkettő alacsony. Oldalukon gyenge árnyék figyelhető meg. A kisebb, a Santbech-H-hoz közelebbi dómnál ez valamivel kontrasztosabb. A Santbech-A mellett Ny-on van a már említett domb. Jóval magasabb, nagyobb a két dómnál, árnyéka is élesebb. Kissé ellipszis alakú. (Fülöp József)

THEOPHILUS-CYRILLUS-CATHARINA

1989.02.11. 18:30 UT, HF= $05^{\text{d}}10^{\text{h}}53^{\text{m}}$, 110/1650 refr., S= 7, T= 4
200x: Lenyűgöző látványt nyújt a feltűnő, nagyméretű krátertrió ebben a fázisban. A Theophilus csúcsai kemény, kontrasztos árnyékok vetnek. A központi csúcsok tövéből lévő kis kráterből keskeny árok húzódik a kráter faláig. A Cyrillus falai erősen barázdáltak, szinte leírhatatlanul sok részlet látszik rajtuk, idős kráter lehet, mert szélei lepusztultak, és a T. sáncfala is rátelepült. A Catharina belsejében lévő "P" kráternek csak a felső széléit éri megvilágítás, ezért egy fénylő gyűrűt lehet látni. Rengeteg részlet látszik még a krátereken belül és a környéken, valamint jól megfigyelhető az árnyékok elmozdulása a rajzolás 30 perce alatt. (Mogyorósi Imre)

1989.02.13. 21:15 UT, HF= $07^{\text{d}}13^{\text{h}}30^{\text{m}}$, 155/1035 refl., S= 5, T= 4
200x: Az Archimedes belseje még sötét, a IV és VI jelű árkok jól láthatók. A Rima Bradley mint sötét, kanyargós hasadék a sziklák között. A Rima Fresnel is könnyen látható, kevésbé mély. A Hadley kráter még éppen látható a hegyek árnyékának határán. Az Autolycus dóm nem látható. A Spitzbergák dóm még árnyékban van. Az Alpsi-völgy dóm jól látható, kicsi, de magas kiemelkedés az árnyékcúcsok között. A Triesnecker-árok is sejthető, mint környezeténél fényesebb csík. (Iskum József)

KOCSIS ANTAL